

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Obor Teorie a dějiny literatur zemí Asie a Afriky

Autoreferát (teze) disertační práce

Mgr. Pavlína Krámská

**Ekologická literatura na Taiwanu a její vliv na občanskou
společnost**

(Analýza tvorby spisovatelů Liu Kexianga a Wu Mingyiho)

Eco-literature in Taiwan and its Influence on Civil Society

(Analysis of Liu Kexiang and Wu Mingyi's Literary Work)

Vedoucí práce: prof. PhDr. Olga Lomová, CSc.

2019

1. Obecné představení tématu a cíle práce

Práce analyzuje fikční a nefikční tvorbu dvou taiwanských spisovatelů Liu Kexianga (Liu Ka-shiang 劉克襄) a Wu Mingyiho (Wu Ming-yi 吳明益), jejichž díla jsou řazena do kategorie eko-environmentální literatury, v kontextu celospolečenských změn a proměny interpersonální sféry a osobních vazeb jednotlivce v procesu modernity na základě teorie britského sociologa Anthony Giddense. Jejím cílem je postihnout, jak aktivní role, která je přírodě autory eko-environmentálních textů přisuzována, přispívá k této proměně prostřednictvím zapojení nesrovnatelně širší biotické komunity a pod vlivem abstraktních systémů, jako je věda. Užší zaměření na tvorbu vybraných autorů a volba teorie Anthony Giddense vyplynula z četby taiwanských eko-environmentálních děl. Cílem práce je tak ukázat, že je možné eko-environmentální literaturu vnímat jako něco víc než jen apel na ochranu životního prostředí, ale i jako reflexi modernity a měnících se interpersonálních vztahů, ke kterým je z pohledu autorů třeba řadit i vztah k přírodě.

Eko-environmentální literatura představuje významný literární proud, který se prosadil na Taiwanu koncem 20. století. Při jejím vymezení se práce opírá o taiwanské akademické diskuze (srov. Xu 1997, Jian 1998, Xu 2000, Yang 2001, Wu 2004, Chen (ed.) 2006, Guo 2006, Hsiao 2007, Lan 2008a, Liu 2009, Wu 2012, Cai (ed.) 2013, Jian 2013). Oba autoři patří mezi jeho iniciátory a aktivní propagátory. Nejenže píšou literární díla, ale také se zapojují do polemik kolem formování tohoto nového literárního proudu a komentují vlastní tvorbu. Již první články objevující se v taiwanských novinách a časopisech a následné stati a antologie na toto téma ve snaze konkretizovat představu dosud ještě nedefinovaného literárního směru zpravidla přinášejí výčet autorů označovaných za jeho hlavní představitele (Chen 1994, Liu 1984, Liu and Xiang 1985, Liu 1996, Yang (ed.) 1996, Wu 2003d). Pro období do roku 2000 v těchto výčtech nikdy nechybí jméno spisovatele Liu Kexianga jako toho, kdo výrazně ovlivňuje a udává trend ve vývoji této literatury. Po roce 2000 se pak po jeho boku touto výraznou a vždy citovanou postavou stává spisovatel a literární teoretik Wu Mingyi.

K označení tohoto druhu literatury se v taiwanském kontextu nejčastěji užívá termín *ziran xiezuo* (自然寫作) nebo jeho varianta *ziran shuxie* (自然書寫), v doslovném překladu „psaní o přírodě“. Tento termín nicméně bývá často chápán v užším významu nefikčních děl žánru naučného eseje a je připodobňován k žánru nature writing (Wu 2004, Wu 2006, Lan 2008a). Proto se objevuje snaha nahradit jej obecnějším pojmem, který by zahrnoval i fikční žánry a zároveň poukazoval k ekologickému a environmentálnímu diskurzu. Mezi nejčastěji

volené pojmy patří označení *shengtai wenxue* (生態文學) – ekologická literatura či *ziran daoxiang wenxue* (自然導向文學) – přírodně zaměřená literatura (*nature-oriented literature*). Tyto termíny jsou inspirovány definicemi užívanými v západních odborných studiích. Termín přírodně zaměřená literatura, který je přebírán pod vlivem představitelů americké ekokritiky, jakými jsou Lawrence Buell a Patrick Murphy (Buell 1995, Buell 2005, Murphy 2000), pomáhá do definice taiwanské eko-environmentální literatury zahrnout i nefikční díla. Pod vlivem západního environmentálního diskurzu dochází k postupnému odklonu od žánrového k tematickému bádání, a tím i o pokles zájmu o zpřesnění definice eko-environmentální literatury. Větší důraz je nově kladen na samotné vymezení ekokritického bádání (*shengtai piping*) (Wu 2012, Cai 2013, Estok and Kim 2013, Liu 2013), jehož předmětem zájmu může být jakýkoliv druh literatury. Stejně jako v případě definic současné taiwanské literatury o přírodě je i v případě ekokritického bádání kladen důraz na spojení naučnosti s etickým a estetickým rozměrem.

V této práci užívaný pracovní termín eko-environmentální literatura byl vybrán s ohledem na charakteristické rysy této literatury publikované na Taiwanu od 80. let 20. století a termíny užívané v českém a anglo-americkém environmentálním diskurzu. Termín zachovává rozlišení na ekologickou literaturu zahrnující vědecké texty z ekologie a environmentální literaturu reprezentující politicko-etický diskurz o životním prostředí (srov. Murphy 2000, Garrard 2004, Wu 2006, Daněk 2010). Pod tento termín jsou v této práci řazena hlavně díla, která (1) zachycují vztah člověka k přírodě, (2) nejedná se o odborné přírodovědné studie a (3) ekologická fakta a odborné poznatky jiných věd jsou použita mimo rámec pravdivostního dokazování přírodních věd. Pod tímto označením jsou tak zahrnuty jak nefikční (eseje, úvahy, záznamy z pozorování), tak fikční (povídky, romány, básně) žánry, v nichž je literárnost zpracování nadřazena důkazní např. přírodovědné pravdivosti. Text nemusí nutně obsahovat vědecká data, ale musí reflektovat stav životního prostředí, proměnlivost vztahu člověka k přírodě i přírody samotné a pojímat je jako součást osobního narativu. Jedná se jak o díla naučné ekologické povahy, tak i díla zdůrazňující sociální, politicko-etický a estetický diskurz o přírodě.

Práce rozděluje vývoj taiwanské eko-environmentální literatury do několika fází. Krátce přibližuje zdroje, z nichž čerpá, a dále se zabývá počáteční fází jejího formování v průběhu 80. let 20. století, následným obdobím institucionalizace v průběhu 90. let a nakonec fází rozrůznění témat a přístupů po roce 2000. Na vývoji taiwanské eko-environmentální literatury byl patrný příklon k odbornosti, k postupnému prohlubování přírodovědných znalostí

a ekologických teorií, k důrazu na vlastní pozorování a zařazení poznatků do lokálních podmínek, a tím i mapování vlastní historie a kulturního dědictví. Postupně byl kladen důraz na hlubší zpracování ekologických a environmentálních teorií a teoretického rámce do struktury díla.

Taiwanská eko-environmentální literatura se utvářela v souvislosti s celospolečenskou proměnou. Akademické studie ji zpravidla interpretují z pohledu negativních vlivů modernity a přistupují k ní jako k nástroji probouzejícímu lásku k rodné zemi. Eko-environmentální literatura je tak pojímána hlavně jako reakce na degradaci životního prostředí v důsledku industrializace, kapitalismu a globalizace, na základě kterých je modernita na Taiwanu charakterizována, a jako náprava modernitou pokřiveného společenského vývoje. To však nepostihuje proměnu interpersonální sféry a osobních vazeb jednotlivce v procesu modernity, která tato díla v rámci svého narativu rozvíjí. Analýza tvorby dvou hlavních představitelů taiwanské eko-environmentální literatury Liu Kexianga a Wu Mingyiho na základě definovaných zdrojů modernity se v tomto směru snaží doplnit dosavadní odborné studie na toto téma.

2. Charakteristika pramenů a literatury

Základními prameny práce jsou fikční a nefikční díla taiwanských spisovatelů Liu Kexianga a Wu Mingyiho vydaná do roku 2015. Z důvodu aktivní role obou autorů na utváření celého literárního proudu, zvyku komentovat tuto tvorbu a v případě Wu Mingyiho také zapojení do akademického diskurzu byly mezi prameny práce zařazeny i články, komentáře, případně odborné studie k tématu taiwanské literatury a přírody, jichž jsou autory nebo na nichž se autorsky podíleli.

Jak Liu Kexiang, tak Wu Mingyi se snaží na každé téma nahlédnout z různých úhlů pohledu a za tímto účelem postupně využívají různých literárních forem a žánrů. Liu Kexiangova tvorba zahrnuje jednak básně. V nich propojuje mapování životního prostředí a vztahu člověka a přírody s reflexí osobní historie a historie Taiwanu (Liu 1997, 2004, 2008b, 2012b, 2012c, 2012d, 2014). Dále vydává eseje, zápisky z pozorování a cestopisné záznamy (Chen 2003, Liu 1982b, 1984d, 1985b, 1986, 1988, 1992, 1993, 1995a, 1995b, 1998, 2009, 2010, 2012a, 2013). Vlastní dlouhodobé pozorování, které staví do centra zájmu, rámuje studiem historických, přírodovědných a vlastivědných záznamů, kterými pak vlastní záznamy a zápisky prokládá a utváří z nich zároveň i historické průvodce Taiwanem vzdělávacího charakteru. Další polohu Liu Kexiangovy tvorby tvoří příběhy o zvířatech a ptácích pro děti

a dospělé (Liu 1991, 1997a, 1997b, 1999a, 2007a, 2008a, 2011). Zvířata v nich vystupují zpravidla v personifikované podobě. Prostřednictvím těchto zvířecích a ptačích hrdinů se Liu Kexiang znovu zamýšlí nad životním prostředím, jeho ochranou, ale i obecně nad životem zvířat, ptáků a lidí.

Wu Mingyi reflektuje vztah člověka k přírodě v esejích a zároveň v povídkách a románech. V rané esejistické tvorbě ho zachycuje zvláště prostřednictvím studia života motýlů a ve spojitosti s osobní linií prožitku (Wu 2004, 2010). Pro jeho tvorbu je již od začátku charakteristické studium přírodních motivů v kulturním dědictví a specifík vnímání různých organismů na pozadí vědeckotechnických poznatků. Při putování krajinou zachycuje její proměnu a význam v perspektivě kulturních vlivů a ve světle teorie ekologického kolonialismu (Wu 2004, 2007a). Motivy se opakují napříč žánry. Díla na sebe navzájem odkazují a prostřednictvím této intertextuality vytváří provázané fikční universum, které postupně stále více nabývá podoby fikčního mytopoetického světa. Téma perspektivy a rozdílného způsobu vnímání organismů rozvíjí v povídkách i románech a promítá ho i do struktury děl (Wu 2003c, 2007b, 2011a, 2011b, 2015, 2016).

Tvorbu obou autorů spojuje důraz na naučnost a využívání poznatkového fondu přírodních věd a také téma ekologické krize. Liu Kexiang doplňuje z jeho pohledu chybějící vědu empirickým poznáním. Svá díla v této rovině často koncipuje jako záznam dat získaných v průběhu terénního výzkumu. Wu Mingyi se od záznamu dat posouvá dál k zachycení vědeckých teorií až k budování noetického románu. Oba spisovatelé také intenzivně zachycují životní styl města a zapojují ho do svého narativu. Kultura je jimi vnímána jako prodloužená součást přírody, se kterou se paralelně rozvíjí. Ekologická krize je pak charakterizována společným ochuzením přírody a kultury.

Na rozdíl od spisovatele Liu Kexianga, který přijal své označení ptačí muž (*niaoren* 鳥人), ztotožnil se s rolí průkopníka eko-environmentální literatury a zdůraznil spojení mezi autorovým životem a dílem, se Wu Mingyi postupně snaží z kategorie eko-environmentální literatury své dílo vymanit a rozvíjet ho na bázi fikčního světa.

3. Metodologický rámec práce

Teoreticko-metodologický rámec práce tvoří teorie modernity britského sociologa Anthony Giddense (Giddens 1991, 2010, 2012). Tato teorie byla vybrána pro své ucelené pojetí a definici zdrojů transformace personální a interpersonální sféry v období pozdní modernity.

Modernita je Giddensem definována prostřednictvím změny. Za prvé je to rytmus změny, který je neobvykle rychlý, za druhé je to rozsah změny, který je globální, a za třetí je to svébytnost v povaze moderních institucí, které v předcházejících historických obdobích není možné nalézt.

Do lidského života se neustávající změna promítá v podobě nového druhu rizik, mezi které patří i ekologické hrozby. Ty jsou výsledkem sociálních procesů a neustálých změn vyvolaných lidmi. Působení na životní prostředí tak vychází ze sociálních předpokladů a má také výrazné sociální dopady a politický rozměr.

Dynamika modernity vychází „(1) z oddělení času a prostoru a jejich opětovného spojování ve formách, které umožňují přesné časoprostorové „zónování“ sociálního života; (2) z vyvázání sociálních systémů..., a (3) z reflexivního uspořádání a přeuspořádání sociálních vztahů s ohledem na stále vstupující vědění ovlivňující jednání jednotlivců a skupin.“ (Giddens 2010, 23)

Dynamika modernity tedy není utvářena velkými vyprávěními, ať evolucionistickými tak teleologickými, ale spíše nedůvěrou v budoucnost, důrazem na diskontinuitu, a vysokou úrovní časoprostorového rozpojení.

Práce napříč Liu Kexiangovými a Wu Mingyiho díly sleduje tyto Giddensem definované zdroje dynamiky modernity, kterými jsou časoprostorové rozpojení, vyvázání sociálního systému za pomoci vyvazovacích mechanismů expertních systémů, jako je věda, a reflexivní uspořádání, které zakládají proměnu sféry interpersonálních vztahů nově utvářených na bázi intimity.

Kategorie intimity je Giddensem definována jako otevřený, čistý vztah, který osoby udržují pro vztah samotný bez vnějšího vlivu závislosti. Odehrává se v podmínkách oddělení času a prostoru, které podporuje vztahy mezi „nepřítomnými“ druhými a koordinaci napříč velkými úseky časoprostoru. Intimita je tak formována v podmínkách sociálních vztahů, které mohou být vyvázány z místních kontextů interakce a restrukturalizovány v neomezených časoprostorových rozpětích. V nové míře tak spočívá na důvěře a konzistentním a nikdy neustávajícím monitorování chování a jeho kontextů. V tomto smyslu se zakládá na reflexivní naraci sebe sama. Expertíza se stává její součástí. Narace sebe sama je stejně jako sociální praktiky neustále ověřována a přetvářena ve světle nových informací a tyto informace v zásadě mění její charakter. Takto definovaná kategorie intimity představuje východisko pro analýzu

vztahu člověka a přírody v dílech obou vybraných autorů a jejich zařazení do kontextu modernity.

4. Části a kapitoly práce

Práce je strukturována do sedmi kapitol a je rozdělena na teoretickou a analytickou část. V teoretické části se soustředí na představení pramenů, z nichž práce čerpá, shrnutí odborné akademické diskuze k tématu taiwanské eko-environmentální literatury a v rámci ní vymezených aspektů modernity, dále na vymezení teoreticko-metodologického rámce práce a představení taiwanské eko-environmentální literatury v historickém kontextu a jejich hlavních témat, jako je návrat k přírodě, antropocentrismus, ekologická spravedlnost a naučnost.

Analytickou část tvoří tři podkapitoly odpovídající v rámci taiwanské eko-environmentální literatury třem zdrojům dynamiky modernity. Je to časoprostorové rozpojení, které je sledováno v linii osobního, ostrovního a přírodního narativu obou autorů, dále vyvázání s ohledem na zapojení abstraktního systému vědy a nakonec reflexivní uspořádání, v jehož rámci je sledována jak tvorba osobního narativu a vztahu člověka a přírody na bázi intimity, tak v taiwanském eko-environmentálním diskurzu dominantní témata ekologické spravedlnosti, antropocentrismu a návratu k přírodě.

V závěrečné kapitole jsou shrnuty jednotlivé kapitoly a výsledky analytické části práce s ohledem na stanovené cíle. Způsob vymezení aktivní role přisuzované přírodě a její začlenění do osobního, ostrovního a přírodního narativu utvářeného pod vlivem abstraktního systému vědy a volby životního stylu potvrzují počáteční hypotézu, že je na základě vybraných děl možné o současné taiwanské eko-environmentální literatuře hovořit jako o projektu modernity, v rámci kterého dochází k reflexi a proměně interpersonálních vztahů.

5. Závěry

Analýza a interpretace děl dvou významných představitelů současné taiwanské eko-environmentální literatury z pohledu sociologické teorie modernity se ukázala být vhodným nástrojem k zachycení kvalitativní změny ve vnímání vztahu člověka a přírody. Na jejím základě bylo možné konstatovat, že programové budování tvorby, v němž přírodní elementy hrají konstitutivní roli, může být v případě taiwanských spisovatelů Liu Kexianga a Wu Mingyiho charakterizováno jako projekt pozdní modernity, který se podílí na širší transformaci interpersonální sféry díky radikální reflexi vztahu člověka s přírodou a jeho příklonu ke sféře čistých vztahů.

Pohled na vztah autorů k přírodě prismatickým měnícím se interpersonálních vztahů v rámci demokratizace osobního života umožňuje postihnout starost a obavy autorů vyjadřovaných v dílech v souvislosti s environmentálními otázkami v novém světle. Vztah k přírodě již není prostým vztahem závislosti. Oba taiwanští autoři ve svých dílech na přírodu a člověka pohlížejí novou perspektivou jako na dva subjekty vstupující do vzájemného vztahu na základě vlastní volby. Tato volba je pak reflektována v rámci osobního narativu, ve volbě životního stylu a v souvislosti se začleňováním expertíz v rámci cirkulace vědění.

Vztah k přírodě, stejně jako vztah k rodičům, zůstává zatížen jistou závislostí, a proto nemůže dosáhnout absolutní podoby čistého vztahu, v němž partneri zůstávají, jen dokud sami chtějí. Na druhou stranu to ukazuje, jak významnému posunu dochází ve vztahu k přírodě u taiwanských autorů eko-environmentální literatury. Počáteční zachycení křehkosti a neudržitelnosti přírody přechází do hlubšího zkoumání témat antropocentrismu, eko-spravedlnosti a podstaty návratu k přírodě a k objevování nové kulturní závislosti na přírodě.

Seznam pramenů a použité literatury

Prameny:

- Chen Yizhi 陳義芝 (ed.). 2003. *Liu Kexiang jingxuanji 劉克襄精選集*. Taipei: Jiuge.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1978. *Hexia you 河下游*. Taipei: Dehua.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1982a. „Cong haishang kaishi de gudu lüxing „Lüci zhaji“ houji 從海上開始的孤獨旅行「旅次札記」後記.“ *Mingdao wenyi 明道文藝*, 71.12: 118-121.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1982b. *Lüci zhaji 旅次札記*. Taipei: Shibao wenhua.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1983a. „Shangniao shi shengtai huanjing yundong de lizhuangdian 賞鳥是生態環境運動的立樁點.“ *Zhongguo luntan 中國論壇*, 72.12.10: 51-54.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1983b. „Dingdian lüxing 定點旅行.“ *Xinshu yuekan 新書月刊*, 72.12: 53-56.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1984a. „Lüniao de yizhan 旅鳥的驛站.“ *Daziran 大自然*, 73.4: 46-51.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1984b. „Zouxiang cuowu shengtaiguan de yi dai 走向錯誤生態觀的一代.“ *Zhongguo luntan 中國論壇*, 73.4.10: 28-30.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1984d. *Lüniao de yizhan 旅鳥的驛站*. Taipei: Ziran shengtai baoyu xiehui.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1985a. „Wo bu zhidao, wo xiang biaoda de shi shenme 我不知道，我想表達的是什麼!“ *Taiwan niandai 台灣年代*, 74.4: 43-45

- Liu Kexiang 劉克襄. 1985b. *Sui niao zou tianya* 隨鳥走天涯. Taipei: Hongfan.
- Liu Kexiang 劉克襄, Xiang Yang 向陽. 1985. „Meili xin shijie: Wenxue yu shengtai huanjing de guanxi 美麗新世界: 文學與生態環境的關係.“ *Taiwan wenyi* 臺灣文藝, 74.03: 44-58.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1986. *Xiaoshizhong de yaredai* 消失中的亞熱帶. Taizhong: Chenxing.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1988. *Tanxianjia zai Taiwan* 探險家在臺灣. Taipei: Zili wanbao.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1989a. *Taiwan niaolei yanjiu kaituoshi 1840-1912* 臺灣鳥類研究開拓史 1840-1912. Taipei: Yuanjing.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1991. *Fengniao Pinuocha* 風鳥皮諾查. Taipei: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1992. *Ziran lüqing* 自然旅情. Taipei: Chenxing.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1993. *Shenru moshengdi: waiguo lüxingzhe suojian de Taiwan* 深入陌生地: 外國旅行者所見的臺灣. Taipei: Zili wanbao.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1995a. *Taiwan jiulu tachaji* 臺灣舊路踏查記. Taipei: Yushanshe.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1995b. *Xiao Lüshan zhi ge* 小綠山之歌. Taipei: Shibao.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1996. „Taiwan de ziran xiezu chulun 台灣的自然寫作初倫.“ *Lianhebao* 聯合報, 85.1.4.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1997a. *Biandou senlin* 扁豆森林. Taipei: Shibao wenhua.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1997b. *Caoyuan gui yu* 草原鬼雨. Taipei: Shibao wenhua.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1998. *Kuaile lü beibao* 快樂綠背包. Taizhong: Chenxing.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1999a. *Zuotoujing Helianmomo* 座頭鯨赫連麼麼. Taipei: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 1999b. „Yige shangniaoren de gushi 一個賞鳥人的故事.“ *Zhang laoshi yuekan* 張老師月刊, 88.08: 100-104.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2001. *Zui meili de shihou* 最美麗的時候. Taipei: Datian.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2004. *Xiao wushu de kanfa* 小鼯鼠的看法. Taizhong: Chenxing.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2006a. „Yi ge ziran zuojia zai Taiwan 一個自然作家在臺灣.“ In *Taiwan de ziran shuxie* 台灣的自然書寫, edited by Chen Mingrou 陳明柔. 12-18. Taizhong: Chenxing.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2006d. *Shiluo de shuguo* 失落的蔬果. Taipei: Eryu wenhua.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2007a. *Yegou zhi qiu* 野狗之丘. Taipei: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2008a. *Yongyuan de xintianweng* 永遠的信天翁. Taizhong: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2008b. *Xun shan* 巡山. Taipei: Aishishe.

- Liu Kexiang 劉克襄. 2009. *11 yuan de tiedao lüxing* 11 元的鐵道旅行. Taibei: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2010. *Shiwu ke xiaoxingxing* 十五顆小行星. Taibei: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2011. *Doushu huijia* 豆鼠回家. Taibei: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2012a. *Shanhuangma jia shu* 山黃麻家書. Taizhong: Chenxing.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2012b. „Songshu Banbi Cao 松鼠班比曹.“ In *Geming qingnian* 革命青年. 14-39. Taibei: Yushanshe.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2012c. „Piaoniao de guxiang 漂鳥的故鄉.“ In *Geming qingnian* 革命青年. 42-98. Taibei: Yushanshe.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2012d. „Zai Cetiandao 在測天島.“ In *Geming qingnian* 革命青年. 100-149. Taibei: Yushanshe.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2013. *Li Taiwan* 裡台灣. Taibei: Yushan she.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2014a. *Si fen zhi san de Xianggang* 四分之三的香港. Taibei: Yuanliu.
- Liu Kexiang 劉克襄. 2015. *Liang tian ban de miandian* 兩天半的麵店. Taibei: Yuanliu.
- Liu Ka-shiang. 2014b. *Očima malé poletuchy*. Přeložila Pavlína Krámská. Jablunné v Podještědí: Mi:Lu Publishing.
- Wu Mingyi 吳明益. 1997. *Benri gongxiu* 本日公休. Taibei: Jiuge.
- Wu Mingyi 吳明益. 2002a. *Taibei Yitianyuan: Yi ben guanyu Shilin guandi lishi shengtai yu yanshen sikao yuedu de shouce* 臺北伊甸園：一本關於士林官邸歷史生態與延伸思考閱讀的手冊. Taibei: Qianwei.
- Wu Mingyi 吳明益. 2003c. *Hu ye* 虎爺. Taibei: Jiuge.
- Wu Mingyi 吳明益 (ed.). 2003d. *Taiwan ziran xiezuoxuan* 臺灣自然寫作選. Taibei: Eryu wenhua.
- Wu Mingyi 吳明益. 2003e. „Shuxie ziran de youwei tianqi 書寫自然的幽微天啟.“ In *Taiwan ziran xiezuoxuan* 臺灣自然寫作選, edited by Wu Mingyi. 10-23. Taibei: Eryu wenhua.
- Wu Mingyi 吳明益. 2003f. „Tianjian tudi de husheng 聽見土地的呼聲.“ In *Taiwan ziran xiezuoxuan* 臺灣自然寫作選, edited by Wu Mingyi. 25-28. Taibei: Eryu wenhua.
- Wu Mingyi 吳明益. 2003g. „Zhubu yanhuachu duoyangxing 逐步演化出多樣性.“ In *Taiwan ziran xiezuoxuan* 臺灣自然寫作選, edited by Wu Mingyi. 97-99. Taibei: Eryu wenhua.
- Wu Mingyi 吳明益. 2003h. „Xin lunli, xin shuxie de mosuo 新倫理、新書寫的摸索.“ In *Taiwan ziran xiezuoxuan* 臺灣自然寫作選, edited by Wu Mingyi. 209-212. Taibei: Eryu wenhua.
- Wu Mingyi 吳明益. 2004. *Die dao* 蝶道. Taibei: Eryu wenhua.

- Wu Mingyi 吳明益. 2006. „Cong wuhuo dao huowu 從物活到活物.“ In *Taiwan de ziran shuxie 台灣的自然書寫*, edited by Chen Mingrou 陳明柔. 65-73. Taizhong: Chenxing.
- Wu Mingyi 吳明益. 2007a. *Jia li shuibian name jin 家離水邊那麼近*. Taibei: Eryu wenhua.
- Wu Mingyi 吳明益. 2007b. *Shuimian de hangxian 睡眠的航線*. Taibei: Eryu wenhua.
- Wu Mingyi 吳明益. 2010a. *Mi die zhi 迷蝶誌*. Taibeixian: Xiari.
- Wu Mingyi 吳明益. 2011a. *Tianqiaoshang de moshushi 天橋上的魔術師*. Xinbeishi: Xiari.
- Wu Mingyi 吳明益. 2011b. *Fuyanren 複眼人*. Xinbeishi: Xiari.
- Wu Mingyi 吳明益. 2014. *Fu guang 浮光*. Taibei: Xin jingdian tuwen chuanbo.
- Wu Mingyi 吳明益. 2015. *Danche shiqie ji 單車失竊記*. Taibei: Maitian.
- Wu Mingyi. 2016. *Muž s fasetovými očima*. Přeložila Pavlína Krámská. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing.

Použitá literatura

- Buell, Lawrence. 1995. *The environmental imagination: Thoreau, nature writing, and the formation of American culture*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press
- Buell, Lawrence. 2005. *The Future of environmental criticism: Environmental crisis and literary imagination*. Malden: Blackwell publishing.
- Buell, Lawrence. 2008. “Place.” In *Modern Criticism and Theory: A Reader*. Edited by Lodge, D., and Wood, N. 667-690. Harlow: Pearson Longman.
- Cai Zhenxing 蔡振興 (ed.). 2013. *Shengtai wenxue gailun 生態文學概論*. Taibei: Shulin.
- Dadejík, Lomová, Zuska. 2015. *Ťing-ťie: Poznámky k Písňím ze světa lidí*. Praha: Karolinum.
- Daněk, Tomáš. 2010. „Přirozený svět jako ekologický problém.“ PhD diss., Masarykova univerzita.
- Estok, Simon C., and Won-Chung Kim (eds.). 2013. *East Asian Ecocriticisms: A Critical Reader (Literatures, Cultures, and the Environment)*. Palgrave Macmillan.
- Garrard, Greg. 2004. *Ecocriticism*. London and New York: Routledge.
- Giddens, A. 1991. *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity.
- Giddens, A. 2010. *Důsledky modernity*. Praha: Slon.
- Giddens, A. 2012. *Proměna intimacy. Sexualita, láska a erotika v moderních společnostech*. Praha: Portál.
- Guo Wenqing 郭紋菁. 2006. „Liu Kexiang ji qi ziran xiezuo yanjiu 劉克襄及其自然寫作研究.“ MA Thesis, National Sun Yat-sen University.

Hsiao, I-Ling 蕭義玲. 2007. „Gaining Insight into the Discourse of Knowledge: Definition of and Discourse on Taiwan's Contemporary “Nature Writing “ 一個知識論述的省察 – 對台灣當代「自然寫作」定義與論述的反思.“ *Qinghua xuebao*, Vol. 37 No. 2: 491-533. <http://thjcs.web.nthu.edu.tw/ezfiles/662/1662/img/1300/THJCS372-6.pdf>

Hrdlička, Soukupová, Špína (eds.). 2015. *Básně a místa. Eseje o poezii*. Praha: Karlova Univerzita v Praze.

Chen Jianyi 陳健一. 1994. „Faxian yige xin wenxue chuantong – ziran xiezu 發現一個新文學傳統——自然寫作.“ *Chengpin yuedu 誠品閱讀*, 1994 .8 : 81-87.

Chen Mingrou 陳明柔 (ed.). 2006. *Taiwan de ziran shuxie 台灣的自然書寫*. Taizhong: Chenxing.

Jian Yiminga 簡義明. 1998. „Taiwan „ziran xiezu“ yanjiu – yi 1981~1997 wei fanwei 台灣「自然寫作」研究—以 1981~1997 為範圍.“ MA Thesis, National Chengchi University.

Jian Yiminga 簡義明. 2013. *Jijing zhi sheng. Dangdai Taiwan ziran shuxie de xingcheng yu fazhan (1979-2013) 寂靜之聲. 當代台灣自然書寫的形成與發展 (1979-2013)*. Tainan: National Museum of Taiwan Literature.

Kohák, E. 2006. *Zelená svatozář*. Praha: Slon.

Kolektiv. 1996. *Závod s časem. Texty z morální ekologie*. Ministerstvo životního prostředí.

Lan Jianchun. 2008a. „Leixing, wenxuan yu dianlü shengcheng: Taiwan ziran xiezu de ge an yanjiu 類型、文選與典律生成:台灣自然寫作的個案研究.“ *Zhongxing renwen bao*, Vol. 41 (September): 173-200.

Lan Jianchun. 2008b. „Ziran wutuobangzhong de yinxingren – Taiwan ziran xiezuozhong de ren yu ziran 自然烏托邦中的隱形人—台灣自然寫作中的人與自然.“ *Taiwan wenxue yanjiu xuebao*, Vol. 6, (April): 225-271.

Li Cuiping 李翠萍. 2010. „Yi wei ziran zuojia de xushuo yanjiu: Yi Liu Kexiang wei lie 一位自然作家的敘說研究：以劉克襄為例.“ MA Thesis, National Taipei University of Education.

Li Lingyi 李玲怡. 2014. „Liu Kexiang shaonian xiaoshuo de shengtai shuxie yanjiu 劉克襄少年小說的生態書寫研究.“ MA Thesis, National Tainan University.

Li Xuancang 李炫蒼. 1999. „Xiandangdai Taiwan „ziran xiezu“ yanjiu, 現當代台灣「自然寫作」研究.“ MA Thesis, National Taiwan Normal University.

Lin Fangyi 林芳儀. 2014. „Dangdai Taiwan Nüxing shuxiezhe de shengtai yishi: Yi Hong Suli, Huang Meixiu, Zhu Tianxin wei zhuyao tantao duixiang 當代台灣女性書寫者的生態意識：以洪素麗、黃美秀、朱天心為主要探討對象.“ MA Thesis, National Dong Hwa University.

Liu Bei 劉蓓. 2013. “Lun shengtai piping de shengcheng yujing 論生態批評的生成語境.” In *Shengtai wenxue gailun 生態文學概論*, edited by Cai Zhenxing. Taipei: Shulin, 23-43.

- Liu Youping 劉又萍. 2009. „Liu Kexiang yu Xiaman Lanboan shengtai wenxue zhi huanjing lunliguan bijiao, 劉克襄與夏曼·藍波安生態文學之環境倫理觀比較.“ MA Thesis, National Tainan University.
- Meng Fan 孟樊. 2009. „Liu Kexiang de shengtaishi 劉克襄的生態詩.“ *Dangdai shixue* 當代詩學, 98.12: 95, 97, 99-130.
- Murphy, Patrick D. 2000. *Farther Afield in the Study of Nature-Oriented Literatures*. Charlottesville and London: University Press of Virginia.
- Ortová, J. 1999. *Kapitoly z kulturní ekologie*. Praha: Karolinum.
- Skýbová, M. 2011. *Etika a příroda. Proč brát morální ohledy na přírodu?* Červený Kostelec: Pavel Mervart.
- Stíbrál, K., and O. Dadejík (eds.). 2009. *Krásy, Krajina, Příroda*. Praha: Dokořán.
- Wu Mingyi 吳明益. 2004. *Yi shuxie jiefang ziran: Taiwan xiandai ziran shuxie de tansuo (1980-2002)* 以書寫解放自然：臺灣現代自然書寫的探索(1980-2002). Taipei: Da'an.
- Wu Mingyi 吳明益. 2006. „Chuangzuo yu lunshu de butong buyanhua 創作與論述的不同步演化.“ In *Taiwan de ziran shuxie 台灣的自然書寫*, edited by Chen Mingrou 陳明柔. 3-7. Taizhong: Chenxing.
- Wu Mingyi 吳明益. 2012. *Ziran zhi xin. Cong ziran shuxie dao shengtai piping 自然之心 從自然書寫到生態批評*. Xinbeishi: Xiari.
- Wu Zongxian 吳宗憲. 2012. „Liu Kexiang dongwu xiaoshuozhong de shengtai shuxie 劉克襄動物小說中的生態書寫.“ MA Thesis, National Taitung University.
- Xu Youmei 許尤美. 1997. „Taiwan dangdai ziran xiezuoyanjiu 台灣當代自然寫作研究.“ MA Thesis, National Central University.
- Xu Zongjie 徐宗潔. 2000. „Taiwan jingtun xiezuoyanjiu 台灣鯨豚寫作研究.“ MA Thesis, National Taiwan Normal University.
- Yang Guang (ed.). 1996. „Zhujian jianli zige ziran xiezuode chuantong 逐漸建立一個自然寫作的傳統.“ *Wenxun* 文訊. 85.12: 93-97.
- Yang Mingtu 楊銘塗. 2001. „From Love of Nature to Frugal Lifestyles: Nature-oriented Literature of Taiwan Since 1981/ Cong dui ziran zhi ai dao jianpu shenghuo: zi 1981 yilai de Taiwan ziran daoxiang wenxue 從對自然之愛到簡樸生活：自 1981 以來的台灣自然導向文學.“ Ph.D. diss., Tamkang University.

Přehled odborné a publikační činnosti

Čchi Tün. 2007. „Společný kousek nebe.“ Překlad Pavlína Krámská. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophica. Orientalia I. Literatura a umění Tchaj-wanu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 103-104.

Krámská, Pavlína. 2014. „Doslov.“ In *Očima malé poletuchy*. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing, 138-164.

Krámská, Pavlína. 2015. „Experiencing Taiwan in Taiwanese Nature-Oriented Literature.“ In *Proceedings from the 8th Annual Czech and Slovak Sinological Conference 2014*. Olomouc: Palacký University Olomouc, 163-180.

Krámská, Pavlína. 2016. „Labyrintem Wu Ming-Yiho literárního světa.“ In *Muž s fasetovými očima*. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing, 335-355.

Krámská, Pavlína. 2017. „Doslov.“ In *Rybáři*. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing, 185-187.

Liao Chung-t'i. 2009. „Železná ryba.“ Překlad Pavlína Krámská. *Tchaj-wan, Měsíčník informací o Tchaj-wanu*, no.9-10, 3-7.

Liao Chung-t'i. 2017. *Rybáři*. Překlad Pavlína Krámská. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing.

Liu Ka-shiang. 2014. *Očima malé poletuchy*. Překlad Pavlína Krámská. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing.

Sü Žen-siou. 2010. „U řeky za chladné noci.“ Překlad Pavlína Krámská. *Tchaj-wan, Měsíčník informací o Tchaj-wanu*, no.3-4, 3-8.

Tu Tao-pin. 2011. „Doktorova smrt.“ Překlad Pavlína Krámská. *Plav, Měsíčník pro světovou literaturu*, no.4., 27-29.

Wu Mingyi. 2016. *Muž s fasetovými očima*. Překlad Pavlína Krámská. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing.

Yang Mu. 2019. *Vzpomínky na horu Čchi-laj*. Překlad Pavlína Krámská, Jana Heřmanová a Martin Blahota. Jablonné v Podještědí: Mi:Lu Publishing.

Aktivní účast na konferencích, workshopech a seminářích

Šestá výroční česko-slovenská sinologická konference 2012. Příspěvek: „Současná literatura o přírodě a životním prostředí na Tchaj-wanu.“ Univerzita Karlova v Praze. 9 – 10. 11. 2012.

Workshop on Taiwan Studies: Taiwan – Past and Present. Paper: „Taking the short stories „Death in Chicago“ and „The Taste of Apples“ as examples“. Masarykova Univerzita, Brno, August 26 –31, 2013.

Seminář čínských studií KAS UP v Olomouci. Příspěvek: „Lokální a vnější zdroje inspirace moderní tchajwanské literatury“. Univerzita Palackého v Olomouci, 10. 4. 2014.

8th Annual Czech and Slovak Sinological Conference 2014. Příspěvek: „Experiencing Taiwan, Meeting the Others in Taiwanese nature-oriented literature.“ Palacký University in Olomouc.

EATS (European Association of Taiwan Studies) Conference 2016. Příspěvek: „Power of magnifying glass. Experiencing nature in the writings of Liu Kexiang and Wu Mingyi.“ CAS, Prague, 30. 3 – 1. 4. 2016.

Workshop on Taiwanese Literature „In Search for Coherence. The Fictive, the Fictional, and the Possible in Taiwan Literature“ 2017. Příspěvek: „Anti-Heroes and Irony in Syaman Rapongan's Laohairen 《老海人》 and Walis Nokan's Chengshi canku 《城市殘酷》.“ University of Erlangen-Nürnberg, 25. 3. 2017.

Stáže, granty a výzkumné projekty:

28. 9. – 20. 10. 2013 a 12. – 30. 9. 2014 zahraniční stáže na International Taiwan Studies Center, National Taiwan Normal University, Taiwan.

2013–2014 účast na projektu CHINET “Forging a scientific team and international networking in the field of Chinese Studies”.

2014, 2016, 2017 granty pro překladovou literaturu: National Museum of Taiwan Literature, Mezinárodní sinologické centrum Chiang Chingkuovy nadace při Karlově univerzitě, Ministry of Culture, Taiwan.

29. 12. 2014–29. 6. 2015 zahraniční stáž na National Taiwan University v Taipei, Taiwan v rámci stipendia Erasmus Mundus Multi.

1. 4. –30. 4. 2017 krátkodobý výzkumný pobyt ve výzkumném centru Orientálního ústavu AV ČR při Ústavu dějin a filologie Academie Sinicy v Taipei, Taiwan.

5.–30. 6. 2017 výzkumný pobyt na katedře China Studies, Faculty of Arts and Humanities, Univerzita Kolín nad Rýnem v rámci meziuniverzitní spolupráce.

24. 7. –30. 8. 2017 studijní pobyt na National Taiwan University na téma překladu, taiwanské literatury a kultury, Taiwan.